EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2004 6 2
KOM(2004) 401 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS
TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Tamperės programos ataskaita ir ateities gairės

{SEC(2004)680 et SEC(2004)693}

TURINYS

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Tamperės programos ataskaita ir ateities gairės 1

1. Penkeri laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimo metai 3

1.1. Svarbūs pasiekimai sudėtingomis aplinkybėmis 3

1.2. Atnaujintas kontekstas 5

2. Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės ateities prioritetai 6

2.1. Veiksmingesnės asmenų apsaugos įgyvendinimas, jiems naudojantis savo pagrindinėmis teisėmis 7

2.2. Europos pilietybės iniciatyvų skatinimas 7

2.3. Integruoto sienų valdymo sistemos ir vizų politikos vystymas 8

2.4. Tikrosios bendros migracijos srautų valdymo politikos skatinimas 9

2.5. Bendros nešališkos Europos prieglobsčio politikos vystimas 9

2.6. Europos teisinės erdvės, gerbiančios valstybių narių tradicijas ir teisines sistemas bei skatinančios specialistų bendradarbiavimą, kūrimas 9

2.7. Teisinės erdvės kūrimas civilinėse ir komercinėse bylose, lengvinant bendradarbiavimą ir užtikrinant teisę kreiptis į teismus 10

2.8. Nuoseklios politikos skatinimas baudžiamosios teisės srityje 11

2.9. Policijos ir muitinės veiksmų efektyvumo skatinimas 12

2.10. Prevencinių veiksmų ir kovos su terorizmu ir tam tikromis nusikalstamumo formomis stiprinimas 13

2.11. Nusikalstamumo prevencijos veiksmų stiprinimas 14

2.12. Įvairiapusio mobilizavimo tobulinimas kovoje su narkotikais 14

2.13. Konkrečiau apibrėžtų išorinių veiksmų vykdymas 15

3. Išvados 15

KOMISIJOS KOMUNIKATAS
TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Tamperės programos ataskaita ir ateities gairės

1. PENKERI LAISVĖS, SAUGUMO IR TEISINGUMO ERDVĖS KŪRIMO METAI

Pasirašius Amsterdamo sutartį, nauju Europos Sąjungos uždaviniu tapo laispsiniškas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimas. 1999 m. spalį Tamperėje posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba šiam uždaviniui skyrė svarbiausią vietą Europos Sąjungos politinėje darbotvarkėje ir apibrėžė toli siekiančią programą. Šioje programoje buvo nustatytos politinės gairės ir konkretūs tikslai bei numatytas jų įgyvendinimo kalendorius. Europos Tarybos prašymu, Europos Komisija parengė pažangos rodiklį (scoreboard), skirtą per kiekvieną pusmetį pasiektos pražangos įvertinimui.[1]

Ši paskutiniųjų šešerių mėnesių ataskaita užbaigia penkerių metų laikotarpį ir leidžia pristatyti bendrus rezultatus ir apibrėžti ateities prioritetus.[2]

Tuo tikslu Komisija pradeda viešą konsultaciją ir kviečia suinteresuotas šalis ir asmenis iki 2004 m. rugpjūčio 31 d. siųsti savo nuomonę apie naują programą šiuo adresu : DG JAI Consultation publique «le futur de la justice et des affaires intérieures », Commission européenne, LX 46, 1049 Bruxelles, Jai-Tampere-consultation@cec.eu.int.

1.1. Svarbūs pasiekimai sudėtingomis aplinkybėmis

- Esminė pažanga buvo padaryta daugelyje sričių, susijusių su teisingumu ir vidaus reikalais;

Lyginant su 1999 m. šiandieną padaryta akivaizdi pažanga. Savo ruožtu Komisija pateikė pagrindinius Tamperėje numatytus pasiūlymus.

- Europos visuomenė teigiamai vertina veiksmų plėtojimą Europos lygmeniu teisingumo ir vidaus reikalų srityje;

---

[1] Nuo Tamperės Europos Vadovų Tarybos susitikimo Europos Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui „Pažangos rodiklis, skirtas įvertinti padarytą pažangą, kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę Europos Sąjungoje“ buvo pristatomas kas pusmetį. Susiję dokumentai : KOM(2000)167 galutinis, 2000 3 24 ; KOM(2000)782 galutinis, 2000 11 30 ; KOM(2001)278 galutinis, 2001 5 23 ; KOM(2001)628 galutinis, 2001 10 30 ; KOM(2002) 261 galutinis, 2002 5 30 ; KOM(2002) 738 galutinis, 2002 12 16 ; KOM(2003) 291 galutinis, 2003 5 22 ; KOM(2003) galutinis, 2003 12 30.

[2] Komisijos tarnybų darbiniame dokumente „Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė – Tamperės programos ataskaita ir ateities gairės“ SEK(2004)693 įvertinamos konkrečios sritys. Komisijos tarnybų darbiniame dokumente SEK(2004)680 pateikiamas pagrindinių Tamperės programos teisės aktų pasiūlymų sąrašas („Scoreboard“).

Viešoji apklausa (Eurobarometras) rodo, kad didelis piliečių skaičius visiškai teigiamai vertina bendradarbiavimą ir bendrus veiksmus Europos mastu.[3] Ypač naujųjų valstybių narių piliečiai daug tikisi iš Europos Sąjungos saugumo srityje.[4]

- Teisingumas ir vidaus reikalai nuo šiol laikoma viena iš Sąjungos prioritetinių politikų;

Europos Taryba reguliariai nagrinėja šiuos klausimus, o Europos institucijų darbų skaičius tik patvirtina begalinę jų svarbą. Vis didėjanti jų svarba atsispindi ir Komisijos komunikate dėl **naujų finansinių perspektyvų**, į kurį įtraukiama nauja rubrika „Sąjungos pilietybė“, nagrinėjanti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės įgyvendinimą.[5]

- Reaguodama į rimtus ir netikėtus įvykius, Europos Vadovų Taryba nustatė konkrečius prioritetus Tamperės programos kontekste;

Europos Sąjunga parodė, kad sugeba veikti efektyviai ir greitai, jeigu to reikalauja susiklosčiusi situacija. Šis jautrus reagavimas į krizines situacijas, tokias kaip tragiški 2001 m. rugsėjo 11 d. ir 2004 m. kovo 11 d. įvykiai, galėjo kartais iššaukti kritiką, kad rezultatai siekiami nesubalansuotai, perdėtai didelį dėmesį skiriant saugumui. Nors toks požiūris kartais perteikiamas kai kuriose žiniasklaidos priemonėse, **Europos integracija remiasi griežta pagrindinių teisių apsauga, o Komisija visada rūpinosi pusiausvyros tarp laisvės, saugumo ir teisingumo užtikrinimu. Be to, Europos Sąjunga turi užtikrinti aukštą saugumo lygį tam, kad būtų galima visiškai pasinaudoti šiomis laisvėmis.**

- dabartiniai sprendimų priėmimo ir instituciniai suvaržymai kliudo efektyviam, greitam ir skaidriam kai kurių politinių įsipareigojimų vykdymui;

Nepaisant Tamperės išvadose atsispindinčios valios, kartais buvo neįmanoma pasiekti susitarimo Europos mastu, siekiant priimti tam tikras subtilias priemones nacionaliniam suverenitetui priklausančiose politikos srityse.

Dabartinių sutarčių teisiniai ir instituciniai suvaržymai, kai vieningas sprendimų priėmimas Taryboje išlieka privalomas, dalinai paaiškina šiuos sunkumus. Valstybės narės kartais nenoromis bendradarbiauja šiame naujame europiniame kontekste ir kai tai susiję su jų interesais. Be to, valstybės narės, tam tikrose srityse turėdamos iniciatyvos teisę, dažnai pirmenybę teikdavo nacionaliniams interesams nei

---

3 Paskutiniai Eurobarometro apklausos tyrimai, atlikti 2003 m. gruodžio mėn., patvirtina ankstesnių Eurobarometro apklausų rezultatus. Europos piliečiai aiškiai pasisako už bendrą prieglobsčio ir imigracijos politiką. 56 % apklaustųjų pripažįsta imigrantų ekonominius poreikius ir 66 % apklaustųjų pareiškia norą jiems suteikti lygias teises. Tuo pačiu 80 % apklaustųjų palankiai žiūri į ES išorinių sienų kontrolės sustiprinimą trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu. Devyni iš 10 apklaustųjų pritaria teismų bendradarbiavimui civilinių bylų srityje, ypač šeimos teisės klausimais ir pritaria lygioms teisėms į gynybą visose valstybėse narėse. Piliečiai suvokia, kad Europos Sąjungos valstybės narės savarankiškai negali išspręsti valstybių sienų nevaržomo tarptautinio nusikalstamumo problemų. Apklausos rezultatai parodo, kad 71% apklaustųjų mano, kad bendri sprendimai ir veiksmai yra geriausia prevencijos ir kovos su nusikalstamumu visoje Europos Sąjungoje priemonė.

4 Eurobarometro rezultatai parodė, kad naujų valstybių narių piliečiams didžiausią nerimą kelia korupcija, narkotikai, organizuotas nusikalstamumas ir pinigų plovimas.

5 KOM (2004) 101, 2004 2 10.

Tamperės prioritetams. Dabartinis Europos Parlamento teisės kartu su Taryba leisti teisės aktus suvaržymas šioje srityje taip pat iššaukia kritiką dėl sprendimų priėmimo skaidrumo.

Institucijų nesugebėjimas užtikrinti priimtų priemonių įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu, turint galvoje Europos Teismo ribotas kompetencijas ir Komisijos ribotas galias policijos ir teismų bendradarbiavimo srityse, neleidžia įsitikinti, ar priimti sprendimai yra iš tiesų veiksmingi.

Be to, Sąjungos veikla negali būti veiksminga be valstybių narių išreikštos politinės valios užtikrinti europinių sprendimų tikrąjį veiksmingumą. Ypač valstybių narių ekspertai turėtų visapusiškai išnaudoti jiems Europos integracijos atveriamas bendradarbiavimo galimybes.

Galiausiai reikia pabrėžti, kad **pasiekimai yra dideli**. Vis dėlto **pradinis užmojis** buvo suvaržytas instituciniais apribojimais, o kartais ir politinio sutarimo stoka. Dažnai vienintelis būdas judėti į priekį buvo žengti **žingsnį po žingsnio**. Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės įgyvendinimas Komisijai buvo **strateginis prioritetas**, kuriam pasiekti prireikė keleto Sąjungos politikos sričių.

1.2. Atnaujintas kontekstas

Atnaujintame kontekste Tarpvyriausybinė Konferencija numato nemažai institucinių pasikeitimų teisingumo ir vidaus reikalų srityje, ypač kvalifikuotos daugumos taikymą išsiplėtusioje Sąjungoje. Tai turėtų paspartinti darbų užbaigimą.

Tačiau, galimybės, kurias suteikia Amsterdamo ir Nicos sutartys, turės būti visapusiškai išnaudotos.

Be kai kurių naujų nuostatų, kurios automatiškai įsigaliojo 2003 m. vasario 1 d. ar 2004 m. kovo 1 d., EB sutarties 67 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad Taryba, nuo 2004 m. gegužės 1 d. visose arba kai kuriose po IV antraštine dalimi išvardytose srityse[6] sprendimus priims bendro sprendimo procedūra. Ši teisė įsigalioja nuo gegužės 1 d.

Po plėtros padaugės piliečių, norinčių naudotis teisės laisvai judėti ir gyventi saugumo ir teisingumo erdvėje privalumais. Aukšto lygio **bendrų standartų priėmimas saugumo ir teisingumo srityse gali tik prisidėti prie bendro saugumo lygio stiprinimo** visoje teritorijoje.

Plėtra taip pat iškėlė ypatingus uždavinius kai kurioms politikos sritims, tokioms kaip **išorinių sienų stiprinimas**, **antros kartos Šengeno informacinės sistemos** įgyvendinimas, ir apskritai **naujų valstybių narių parengimas visapusiškai prisijungti prie Šengeno *acquis***, panaikinant visų vidinių sienų kontrolę. Šiuo atžvilgiu reikėtų pažymėti, kad Sąjunga suteikia visas reikalingas priemones išorinių

---

[6] Prie Nicos sutarties pridėta EB sutarties 67 straipsnio 5 deklaracija, padeda interpretuoti šį straipsnį ir išsako aiškų politinį įsipareigojimą tuoj po 2004 m. gegužės 1 d. pereiti prie bendro sprendimo procedūros 62 straipsnio 3 dalyje ir 63 straipsnio 3 dalies b punkte numatytoms priemonėms (trečiųjų šalių piliečių laisvas judėjimas Sąjungoje ne ilgiau kaip 3 mėn. ir nelegali imigracija, buvimas šalyje ir grąžinimas į tėvynę).

naujųjų narių sienų stiprinimui, pvz., Šengeno priemonę (Facilité Schengen). Siekiant naujosioms valstybėms narėms kuo greičiau sudaryti sąlygas pilnavertiškai dalyvauti Šengeno sistemoje ir panaikinti vidinių sienų kontrolę, reikia įgyvendinti SIS II ir laiku atlikti *acquis* numatytus įvertinimus. Be to, teisinėje srityje išsiplėtusi Sąjunga verčia toliau tobulinti priemones, skirtas **tarpusavio pasitikėjimo didinimui**, norint sutvirtinti abipusio pripažinimo principą.

Atsižvelgiant į tikėtiną įvykių raidą išorinių sienų valdymo srityje, reikės rasti sprendimus, kurie užtikrintų, kad dabar Šengeno teritorijoje galiojantis „skirtingų greičių Europos“ principas neigiamai nepaveiktų valstybių narių bendradarbiavimo, taikant visą *acquis*.

2. LAISVĖS, SAUGUMO IR TEISINGUMO ERDVĖS ATEITIES PRIORITETAI

Įgyvwndinant pirmą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės etapą buvo akivaizdžiai pasistūmėta į priekį. Tačiau dar ne visi Tamperėje numatyti tikslai yra pasiekti. Belaukiant Tarpvyriausybinės Konferencijos rezultatų, **dabartinė institucijų sandara** sudarys sunkumų. Iki tol, kad ir ribotą, bet dinamišką poveikį galėtų turėti Nicos sutartyje suteikiamos galimybės. Beje, turėtų būti numatytas EB sutarties 67 straipsnio 2 dalies naudojimas.

Vykstantys darbai sudaro logišką Tamperės programos seką ir nuo šiol sujungia šią programą su būsimais prioritetais. Šio komunikato tikslas yra **pradėti ateities priemonių programos kūrimo svarstymą**, įvardijant teisingumo ir vidaus reikalų srities prioritetus 2004-2009 m. Šis komunikatas galės tapti **pilietinių diskusijų** ir viešo svarstymo pagrindu.

Į daugelį būsimosios programos rengimo elementų reikės atsižvelgti **Sąjungos mastu**. Pirmiausia tai yra šie Tamperės programą papildantys darbai:

- *Dar tebevykstantys darbai* ir *jau nustatytos ilgalaikės priemonės*;

- *Veiksmingo suderintų priemonių įgyvendinimo lygis ir tų priemonių įgyvendinimo vertinimas.* Šiuo atžvilgiu Komisija užsiima pirmos kartos teisės aktų vertinimu. Svarbu, kad kartu su ateities programa būtų įvertintas Tamperėje priimto *acquis* parengimas ir įgyvendinimas tam, kad nauji pasiūlymai veiksmingai papildytų jau egzistuojančias priemones.

Antra, tam, kad ateityje būtų pasiekti nauji tikslai, reikės užtikrinti atitinkamas institucines priemones ir pakankamus finansinius išteklius. Komisijos nuomone, vienas iš svarbiausių Konstitucinės sutarties projekto aspektų yra tas, kad jis panaikina Sąjungos suskirstymą į „ramsčius“ ir taiko Bendrijos sprendimų priėmimo metodą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės visumai.[7] Rubrikos „Europos pilietybė“ kontekste Komisija pasiūlė reikšmingai padidinti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės finansavimui skirtas lėšas. Reikia pažymėti, kad šiame komunikate pateiktos mintys nedaro jokios įtakos nei būsimiems finansiniams pasiūlymams, nei institucijų diskusijoms.

[7] KOM (2003) 548 galutinis, 2003 9 17.

Norint išvengti bendrų veiksmų suskaldymo, bus svarbu **laikytis iškeltų prioritetų.** Šie prioritetai, su kurių sprendimu susidurs Sąjunga, turės atitikti **pasaulinį kontekstą**. Konkrečiai: ekonominiai skirtumai tarp pasaulio regionų; politinis nestabilumas kai kuriuose regionuose arba šalyse; Europos gyventojų demografinė raida; piliečių lūkesčiai dėl savo teisių į saugumą.

2.1. Veiksmingesnės asmenų apsaugos įgyvendinimas, jiems naudojantis savo pagrindinėmis teisėmis

Europos integracija remiasi bendrosiomis vertybėmis, t. y. pagrindinėmis teisėmis, teisine valstybe ir demokratinėmis institucijomis. Šios bendros vertybės turi tapti bet kokių veiksmų teisingumo ir vidaus reikalų srityje pagrindu.

Chartijos integravimas į Konstitucinę sutartį ir įstojimas į Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių užtikrinimo konvenciją reikš, kad Sąjunga ir jos institucijos yra teisiškai įsipareigojusios visose savo kompetencijos srityse ne tik gerbti pagrindines teises, bet ir jas aktyviai skatinti. 2003 m. gruodį Europos Vadovų Taryboje susirinkę valstybių narių atstovai pabrėžė informacijos apie žmogaus teises rinkimo ir įvertinimo svarbą, siekiant apibrėžti Sąjungos politiką šioje srityje. Ten buvo nuspręsta išplėsti Europos rasizmo ir ksenofobijos stebėjimo centro įgaliojimus, įkuriant naują **Europos pagrindinių teisių agentūrą.** 2004 m. Komisija šiuo klausimu rengiasi parengti komunikatą. Konkretūs agentūros įgaliojimai turės būti apibrėžti dėl šio komunikato kilusių diskusijų metu.

Priemonės, skirtos apsaugoti demokratiją ir teisinę valstybę Europoje nuo bet kurios nusikalstamumo formos ir terorizmo, turi gerbti pagrindines žmogaus teises, teisę į laisvą judėjimą, pagarbą privačiam gyvenimui ir taisykles, susijusias su duomenų apsauga.

Šiame kontekste reikia ištirti būtinybę įsteigti **bendrą vieningą sistemą,** kuri, iš vienos pusės, atitiktų viešosios tvarkos ir saugumo bei kovos su nusikalstamumu reikalavimus ir specifiką ir, iš kitos pusės, būtinybę užtikrinti deramą privataus gyvenimo apsaugos lygį. Be to, reikėtų atsižvelgti į galimybę racionalizuoti Europos Sąjungos lygmenyje jau egzistuojančias duomenų apsaugos priežiūros institucijas, atsakingas už viešąją tvarką, atsižvelgiant į nepriklausomos priežiūros įstaigos kompetencijas, nustatytas EB sutarties 286 straipsnyje. Taip pat bus svarbu suderinti Sąjungos ir nacionalinės valdžios veiksmus ir vystyti partnerystę su privačiu sektoriumi ir nevyriausybinėmis organizacijomis, apibrėžiant ir įgyvendinant taisykles.

2.2. Europos pilietybės iniciatyvų skatinimas

Europos pilietybės stiprinimas turės tapti pagrindine mūsų veiksmų kryptimi. Konstitucinės sutarties projekte numatyta, kad tam tikras piliečių skaičius gali pateikti pasiūlymą paraginti Komisiją įgyvendinti Konstitucijos nuostatas.

Turi būti skatinamas demokratinis dalyvavimas Europos Parlamento rinkimuose.[8] Daugelis Sąjungos piliečių skundžiasi praradę **teisę dalyvauti kai kuriuose nacionaliniuose rinkimuose**[9] savo kilmės šalyje, kuri nėra kompensuojama suteikiant šią teisę priimančioje valstybėje narėje. Šis klausimas turi būti apsvarstytas tiek Europos, tiek ir nacionaliniu lygiu.

Teisė laisvai judėti, kuri jau suteikta Europos piliečiams ir jų šeimų nariams, nepriklausomai nuo jų tautybės, turės būti visiškai užtikrinta griežta neseniai priimtos šią sritį reglamentuojančios direktyvos taikymo valstybėse narėse kontrole. Tai leis taip pat patikrinti, ar dar yra reikalingos papildomos priemonės.

2.3. Integruoto sienų valdymo sistemos ir vizų politikos vystymas

Artimiausiu ir vidutiniu laikotarpiu ypatingas dėmesys turi būti skiriamas sąlygų, leidžiančių panaikinti naujųjų valstybių narių vidinių sienų kontrolę, sukūrimui.

Išorinių sienų valdymo integruotos sistemos sukūrimas buvo įtrauktas į Konstitucinės sutarties projektą. Šiuo klausimu jau buvo žymiai pažengta į priekį nuo Europos Vadovų Tarybos posėdžių Sevilijoje ir Salonikuose. Veikla turi būti tęsiama tiek teisės aktų leidybos, tiek ir operatyvinėje bei finansinėje srityse.

Šiame kontekste reikės prižiūrėti nepriekaištingą Išorinių sienų agentūros funkcionavimą. Turės būti sustiprintas ir papildytas koordinavimo mechanizmų plėtojimas, siekiant ilgalaikio tikslo sukurti Europos sienų apsaugos dalinį, kuris papildytų nacionalinių sienų apsaugos tarnybų veiksmus.[10] Siekdama įgyvendinti šią misiją, Agentūra turės bendradarbiauti su kitomis išorės sienų kontrolės tarnybomis, ypač su muitinėmis. Galimi bendri Agentūros ir muitinių bei pasienio tarnybų veiksmai turėtų būti nuolat tikrinami.

Ši Sąjungos politika ir jos įgyvendinimas bus reguliuojami **solidarumo principu** ir teisingu atsakomybės pasidalijimu tarp valstybių narių, įskaitant ir finansinius klausimus. Šio principo įgyvendinimui reikės didelių lėšų mobilizavimo.

Vizų politika turės atitikti pasaulinius reikalavimus dokumentų saugumo srityje ir sudaryti sąlygas geresniam bendradarbiavimui konsuliniame lygmenyje. Turi būti tęsiami jau pradėti biometrinių duomenų įvedimo į kelionės ir tapatybės dokumentus, ypač į pasus, darbai.

Reikia užtikrinti, kad būtų efektyviai įgyvendinama Informacinė vizų sistema (VIS) kaip ir nauja Šengeno informacinė sistema (SIS II), ir kad būtų išnaudotos visos jų galimybės.

---

8 Ruošiantis Europos Parlamento rinkimams reikia atkreipti dėmesį į galimybę išlaikyti pasikeitimo informacija tarp valstybių narių mechanizmą, kurio tikslas yra sutrukdyti dvigubą dalyvavimą rinkimuose, ir į galimybę imtis labiau su šiuo tikslu suderintų priemonių.

9 Pagal ES sutartį, Europos piliečiai teoriškai gali dalyvauti komunaliniuose ir Europos Parlamento rinkimuose tik valstybėje narėje, kurioje jie gyvena.

10 Bendradarbiavimas ir koordinavimas apima aprūpinimą bendra įranga, ypatingą parengimą ir rizikos analizės įsisavinimą.

Galiausiai reikia glaudžiau bendradarbiauti su kaimyninėmis šalimis, ypač turinčiomis bendrą sieną su ES, atsižvelgiant į naująją Sąjungos kaimynystės politiką.

2.4. Tikrosios bendros migracijos srautų valdymo politikos skatinimas

Realios priemonės, atitinkančios ekonominius ir demografinius poreikius, turėtų palengvins **legalių imigrantų priėmimą** Sąjungoje, laikantis nuoseklios **tinkamo elgesio** su išeiviais iš trečiųjų šalių politikos. Aišku, kad šioje perspektyvoje turi būti garantuota valstybių narių teisė nustatyti konkretų į jų teritoriją įvažiuojančių trečiųjų šalių piliečių, ieškančių samdomo ir savarankiško darbo, skaičių, įskaitant pagarbą Bendrijos prioritetams. Reikia atsižvelgti ir į kilmės valstybių interesus.

Turės būti skatinama ir tęsiama trečiųjų šalių piliečių **integracijos politika.** Šiam tikslui Sąjunga turės imtis atitinkamų priemonių, kad paremtų valstybių narių veiklą.

Įtikinamas bendras konstruktyvus ir atviras požiūris į imigraciją priklausys nuo Europos Sąjungos sugebėjimo kontroliuoti **nelegalią imigraciją**. Būsimoji Konstitucinė sutartis sudarys palankesnes sąlygas sustiprintai kovai **su prekyba žmonėmis** bei tikrosios **sugrįžimo ir readmisijos politikos** vystymui. Čia, kaip ir kitur, veiksmų efektyvumas labai priklausys nuo tvirto **solidarumo**.

2.5. Bendros nešališkos Europos prieglobsčio politikos vystimas

Taikant **solidarumo principą** bus užtikrinta, kad pastangos priimant pabėgelius ir išvarytuosius tolygiau pasiskirstys tarp valstybių narių. Šių klausimų sprendimas turės būti paremtas partneryste ir bendradarbiavimu su trečiosiomis kilmės ir tranzito šalimis, pirmojo prieglobsčio ir galutinės paskirties šalimis.

Europos bendrosios prieglobsčio sistemos tikslas yra apibrėžti **vieningą prieglobsčio ir subsidiarumo apsaugos statusą, bendrą** šio statuso suteikimo ir atėmimo **procedūrą** bei bendrą laikinos apsaugos sistemą.

Tuo pačiu reikėtų sukurti integruotas priemones, tokias kaip veiksmingi administraciniai sprendimai dėl grąžinimo, reintegracijos programų ir įvažiavimo procedūrų, kurios sugebėtų atmesti nepagrįstus prašymus ir suardyti prekybos žmonėmis ir jų nelegaluas įvežimo į šalį tinklą. Šios priemonės yra ypač svarbios, nes dėl **piktnaužiavimo prieglobsčio suteikimo procedūromis dažnai nukenčia tikrieji pabėgėliai**.

2.6. Europos teisinės erdvės, gerbiančios valstybių narių tradicijas ir teisines sistemas bei skatinančios specialistų bendradarbiavimą, kūrimas

Europos teisinės erdvės vystimo tikslas nėra abejoti **teisinemis ir teisminėmis valstybių narių tradicijomis**. Toks požiūris, pagrįstas proporcingumo ir subsidiarumo principais, įtvirtintais Konstitucinės sutarties projekte. Abipusio pripažinimo principas šioje srityje tapo Europos integracijos pagrindu.

Vis dėlto, norint stiprinti savitarpio pasitikėjimą, abipusis pripažinimas reikalauja bendro kartu priimtų principų ir minimalių normų pagrindo. Kad būtų užtikrintas Europos teisės politikos efektyvumas, reikės ir toliau **į šį procesą įtraukti šioje srityje dirbančius specialistus.**

2.7. Teisinės erdvės kūrimas civilinėse ir komercinėse bylose, lengvinant bendradarbiavimą ir užtikrinant teisę kreiptis į teismus

Teisminio bendradarbiavimo vystymas civilinėse bylose turės ir toliau prisidėti prie piliečių ir įmonių kasdienybės gerinimo, sudarant jiems sąlygas pasinaudoti savo teisėmis Sąjungoje.

Vienas svarbiausių prioritetų yra **tęsti abipusio pripažinimo programoje numatytus darbus**. Pastangos turėtų būti sutelktos tose srityse, kur dar nėra taikomos Bendrijos taisyklės dėl bendro abipusio pripažinimo (pvz., išsiskyrusių susituokusių ir nesusituokusių porų turto klausimo teisinės pasėkmės, paveldėjimo ir testamentų klausimai). Be to, abipusio pripažinimo srityje gali prireikti naujų priemonių, kurių nėra pirminėje programoje. Pavyzdžiui, didesnis dėmesys bus skiriamas abipusio įvairių rūšių dokumentų pripažinimo palengvinimui. Kai kuriose srityse, kaip antai palikimo klausimai, piliečių praktinės problemos yra veikiau susijusios su anksčiau minėtais klausimais, nei su tradicine teisinio pripažinimo problema. Be to, gali būti naudingas abipusio pripažinimo palengvinimas ir kitose srityse, pvz., civilinio asmenų statuso, šeimyninių ar civilinių asmenų santykių (partnerystės) ar kilmės klausimų srityje.

Kita labai svarbi sritis yra **visiškas teisinių sprendimų vykdymas**. Tik greitos ir veiksmingos teisinių sprendimų vykdymo procedūros piliečiams ir įmonėms sudarys sąlygas visapusiškai naudotis savo teisėmis. Abipusio pripažinimo stiprinimas reikalauja **didinti savitarpio pasitikėjimą** tarp valstybių narių, įskaitant **minimalių procedūrų standartų** nustatymą.

Pirmenybė teikiama jau priimtų Bendrijos teisės aktų konkrečiam ir efektyviam įgyvendinimui. Šiam tikslui pasiekti reikės panaudoti atitinkamas priemones, ypač **plėtoti Europos teismų tinklo civilinėse bylose veiklą**.

Materialinės teisės srityje Komisija jau rengia Bendrą nuorodų sistemą (Cadre Commun de Référence), kurios tikslas yra užtikrinti suderinamumą su Bendrijos *acquis* ir pagerinti kokybę Europos sutarčių teisės srityje.[11] Darbai turėtų būti baigti 2008 m.

Kad būtų pasiekti šie toli siekiantys bendradarbiavimo tikslai civilinėse ir komercinėse bylose, reikės parengti atitinkamas teisines priemones. Konstitucinė sutartis jas suteiks. Vis dėlto reikės vengti kiekvienoje valstybėje narėje sukurti dvejopą teisinę tvarką: vieną – tarptautiniams nesutarimams spresti, kitą – tik vidaus nesutarimams spręsti.[12]

---

[11] Ši Bendroji nuorodų sistema ilgainiui galėtų tapti sutarčių teisės priemonės, kurią Šalys galėtų laisvai pasirinkti kaip sutartims taikomą teisę, ir kuri užtikrintų piliečių teisinį saugumą tarptautinių pervedimų srityje, pagrindu.

[12] Tokia dvejopa teisinė tvarka galiausiai gali būti nesuderinama su tikslu, sukurti visiems vieningą teisinę erdvę, ir gali iššaukti diskriminaciją ; ji gali apsunkinti teisės aktų leidybą skaidrumo sąskaita, kurio reikia piliečiams, specialistams ir įmonėms.

2.8. Nuoseklios politikos skatinimas baudžiamosios teisės srityje

Baudžiamosios teisės srityje Sąjunga turėtų susikoncentruoti ties keturiomis prioritetinėmis kryptimis :

Tęsti abipusį pripažinimą: kaip ir civilinės teisė srityje, **abipusio pripažinimo principas** turi išlikti kertiniu akmeniu teisinio bendradarbiavimo srityje.

Savitarpio pagalbos srityje **vienintelis instrumentas**, pagrįstas abipusiu pripažinimu, turėtų palaipsniui pakeisti dabartinę teisinės savitarpio pagalbos sistemą ypač klausimuose, susijusiuose su **įrodymu rinkimu**. Ši pažanga turės būti paremta priemonėmis, kurių tikslas yra aiškiai apibrėžti **teisminių kompetencijų padalijimą**, norint užkirsti kelią teisminiams konfliktams arba juos išspręsti.

Dar reikia atlikti didelį darbą **įgyvendinant teisminius sprendimus baudžiamųjų bylų** srityje. Turės būti nustatyta vienoje valstybėje narėje paskelbtos bausmės vykdymo kitoje valstybėje narėje tvarka, abipusio informavimo apie bausmės skyrimą, paskelbtą Europos bausmių ir teisių netekimo (**„Europos duomenų apie teistumą registras“**) registre, sąlygos, ir sąlygos, pagal kurias valstybės narės gali su juo susipažinti. Taip bus išvengta pakartotino teistumo (***ne bis in idem* principas**), arba bus pritaikyta paskirta bausmė (***legalus recidyvas* principas**).

Stiprinti abipusį pasitikėjimą, užtikrinant visiems Europos piliečiams kokybišką teisingumą, pagrįstą bendrosiomis vertybėmis: kad būtų **užtikrintas abipusis pasitikėjimas tarp nacionalinių teisėtvarkos institucijų**, gali prireikti tam tikrų priemonių. Jos turėtų apibrėžti pagrindines garantijas, įrodymų leistinumo sąlygas ir priemones aukų apsaugai stiprinti. Teisės specialistų profesinio rengimo tobulinimas ir darbas įvertinant teisines sistemas prisidės prie tarpusavio pasitikėjimo stiprinimo.

Įgyvendinti Sąjungoje nuoseklią baudžiamosios teisės politiką, siekiant veiksmingai kovoti su bet kuria sunkių nusikaltimų forma: turės būti patobulintos priemonės, skirtos minimalios bausmės, susijusios su tam tikrais pažeidimais, apibrėžimui ir nustatymui. Tam tikri baudžiamosios teisės aspektai turi būti ir toliau derinami. Būtina sukurti institucinius mechanizmus, kurie leistų kontroliuoti ir tinkamai įgyvendinti Sąjungos priemones.[13]

Nauja sutartis turėtų užtikrinti galimybę **sukurti nuoseklią baudžiamosios teisės politiką**, kuri kovotų su konkrečiais nusikalstamo pasaulio reiškiniais, ir kuri būtų dabartinės Sąjungos politikos tąsa.[14]

***Eurojustas** turi tapti Europos baudžiamosios teisės politikos pagrindu:* pagal Konstitucinės sutarties projektą, **Eurojusto** uždavinys yra paremti ir sustiprinti koordinavimą ir bendradarbiavimą tarp nacionalinių valdžios institucijų, atsakingų už sunkių nusikaltimų, į kuriuos yra įsitraukę daugelis valstybių narių, tyrimą.

---

[13] Šiuo atžvilgiu Konstitucinės sutarties projektu, į įvairias Bendrijos politikos kryptis integruojančiu teismų bendradarbiavimą baudžiamųjų bylų srityje, panaikina specifines dabartinio „trečiojo ramsčio“ priemones ir jas keičia Europos įstatymais ir pagrindų įstatymais, užtikrina visišką jurisdikcinę kontrolę ir suteikia Komisijai pilnateisį sutarčių sergėtojos vaidmenį.

[14] Konstitucinės sutarties projektas numato vienintelę teisinę bazę, reglamentuojančią bet kurios srities politikos nusikaltimų ir sankcijų apibrėžimų suvienodinimą.

Kontroliuojant Europos Teisingumo Teismui, Eurojustas turi pajėgti nurodyti traukimo baudžiamojon atsakomybėn būdą už nusikaltimus, kurie kelia grėsmę Sąjungos veiksmams ir politikos sritims.

Eurojusto pagrindu turėtų būti įkurta Europos Prokuratūra pirmiausia atsakinga už nusikalstamą veiklą, susijusią Sąjungos finansinių interesų pažeidimais.

Šiuos toli siekiančius tikslus bus galima įgyvendinti tik su sąlyga, jei Europa baudžiamosios teisės srityje sukurtų išsiplėtusios Europos poreikius atitinkančią institucinę ir teisinę sistemą. **Vieningo sprendimo principo atgaivinimas** bendradarbiavimo baudžiamosios teisės srityje, kuriose Konstitucinės sutarties projekto nuostatose numatoma kvalifikuota balsų dauguma, būtų **žingsnis atgal,** kuris tik neigiamai atsilieptų Sąjungos galimybėms duoti atkirtį kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu.

2.9. Policijos ir muitinės veiksmų efektyvumo skatinimas

Siekiant sustiprinti policijos ir muitinės bendradarbiavimą Europos Sąjungoje, Komisijos nuomone, yra būtina vienu metu imtis priemonių operatyviniu, sprendimų priėmimo ir teisėkūros lygmenimis.[15]

Patirtis parodė, kad yra būtina rasti priemones, stiprinančias **operatyvį pajėgumą** bendradarbiauti su valstybių narių teisėsaugos institucijomis, efektyviau naudojant jau sukurtas bendradarbiavimo priemones ir mechanizmus. Europos mastu ypatingas dėmesys turi būti skirtas **informacijos teikimui Europolui ir jo stiprinimui**.

Realioje kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu, būtina tęsti dvišalį bendradarbiavimą tarp valstybių narių ir toliau vystyti daugiašalį pasikeitimą. Į šią veiklą reikia įtraukti ir saugumo tarnybas.

Be to, šioje srityje būtina **supaprastinti sprendimų priėmimo mechanizmą**, skatinant kvalifikuotos daugumos principo taikymą. Tai yra numatyta Konstitucinėje sutartyje, tačiau tik operatyvinio bendradarbiavimo srityje.

Viena iš svarbiausių Konstitucinės sutarties projekto naujovių yra nuolatinio komiteto Taryboje įkūrimas, kuris būtų atsakingas už operatyvinio bendradarbiavimo vidaus saugumo srityje skatinimą ir stiprinimą. Be to, turėtų būti peržiūrėtas, atgaivintas ir patobulintas policijos vadovų darbo grupės vaidmuo, atsižvelgiant jos privilegijuotą poziciją operatyvinio koordinavimo srityje. Turi būti įtraukti ir kiti šioje srityje veikiantys subjektai, ypač Europolas.

Tuo pačiu reikės išlaikyti nuoseklumą tarp Sąjungos veiklos operatyvinių ir teisės aktų leidybos aspektų. Yra būtina :

- **sukurti teisinį pasikeitimo informacija tinklą** tarp valstybių narių teisėsaugos institucijų ir reglamentuoti šių institucijų priėjimą prie įvairių informacijos šaltinių;

---

15 Komunikatas „Policijos ir mutinių bendradarbiavimo stiprinimas Europos Sąjungoje.“

- apsvarstyti **Europolo juridinį statusą**, performuojant jį į iš Bendrijos biudžeto finansuojamą Sąjungos agentūrą, ir taip suteikiant jam daugiau operatyvumo. Didesnė demokratinė ir teisinė agentūros kontrolė turės prisidėti prie jos veiklos efektyvumo;

- didesnį dėmesį skirti **policijos pareigūnų profesiniam parengimui. Europos policijos akademija (EPA)** turės užtikrinti nacionalinių pareigūnų profesinio rengimo įstaigų programų europinę dimensiją ir skatinti šių įstaigų tarpusavio bendradarbiavimą.

Siekiant užtikrinti priimtų priemonių efektyvumą, Konstitucinės sutarties projekte numatyta nustatyti šios politikos įgyvendinimo vertinimo procedūras. Pavyzdžiui, reikėtų ištirti galimybę sudaryti „atliktų darbų susitarimus“ tarp pagrindinių susijusių institucijų.

Be to, yra būtina stengtis pagerinti visų susijusių subjektų, tokių kaip Interpolas, tarptautinį bendradarbiavimą.

Konvencijos „Neapolis II“ ir Muitinių informacinės sistemos (MIS) konvencijos ratifikavimas ir veiksmingas įgyvendinimas visose valstybėse narėse ir toliau vaidina labai svarbų vaidmenį **muitinių bendradarbiavimo** srityje. Būtina įgyvendinti Teisingumo ir vidaus reikalų taryboje 2004 m. kovo 30 d. priimtą **darbo programą, susijusią su muitinių bendradarbiavimo strategija**, kuri aprašoma po ES sutarties VI antraštine dalimi.[16].

2.10. Prevencinių veiksmų ir kovos su terorizmu ir tam tikromis nusikalstamumo formomis stiprinimas

Kova su **terorizmu** ir jo prevencija, deja, išlieka vienu iš svarbiausių uždavinių. Turės būti vykdomos veiklos kryptys, kurias 2004 m. kovo 25–26 d. nustatė Europos Vadovų Taryba.

Ypač būtina Europos mastu sukurti rizikos, kurią visuomenei kelia sunkūs nusikaltimai ir terorizmas, kontrolės sistemą. Siekiant veiksmingo koordinavimo ir keitimosi strategine ir operatyvine informacija, Sąjunga turės sukurti naują pasikeitimo informacija mechanizmą – **pasikeitimo informacija centrą,** į kurio veiklą turėtų būti visapusiškai įtraukti Europolas ir Eurojustas**.** Šį mechanizmą sukurti pasiūlė Komisija 2004 m. kovo 25–26 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime.

Be to, turėtų būti skatinamas sistemų, skirtų pasikeitimui nacionaliniais duomenimis, baudžiamosios teisės srityje, kūrimas. **Sąjungos lygiu turi būti sukurta slaptos informacijos keitimosi politika prevencijos ir tvarkos užtikrinimo tikslais**. Tuo pačiu turėtų būti priimti teisės aktai, reglamentuojantys policijos tarnybų naudojamų asmens duomenų apsaugą.

Europos Saugumo strategijos kontekste reikėtų įgyvendinti kovo 25–26 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime įvardytas priemones ir sukurti įvairiapusišką strategiją,

---

[16] Strategija ir su ja susijusi darbo programa atitinka 2003 m. spalio 2 d. Tarybos rezoliuciją dėl muitinių bendradarbiavimo strategijos OL C247, 2003 10 15.

užtikrinant nuoseklią sąveiką tarp vidinių ir išorinių įvairių Sąjungos politikos sričių dimensijų.

Be to, yra labai svarbu kontroliuoti ir stiprinti atitinkamą jau egzistuojančių teisinių priemonių įgyvendinimą. Galėtų būti parengtos ir naujos iniciatyvos. Gerbiant pagrindines teises ir duomenų apsaugos principus, turėtų būti ištirta **naujų plataus masto informacinių technologijų sistemų** galimybė prisidėti prie kovos su terorizmu.

Turėtų būti visapusiškai panaudotos egzistuojančios teisinės galimybės, kaip antai, bendros tyrimo grupės veikla ir Europolo darbas, ypač analizuojant informaciją.

Kad kova su terorizmu būtų visiškai veiksminga, ji turi apimti ir kovą su kitomis nusikalstamumo formomis, ypač kovą su organizuotu nusikalstamumu. Tam tikslui reikalingas platus požiūris, siekiant patobulinti kovą su tokiais reiškiniais, pirmiausia kiek galima anksčiau užkertant kelią **terorizmo finansavimui**. Ypač reikalingas didesnis finansinių operacijų skaidrumas ir matomumas, ypatingai didelį dėmesį skiriant kovai su **finansinio pobūdžio nusikaltimais.**

Kovoje su sunkiomis nusikalstamumo formomis Sąjungos dalyvavimas ypač reikalingas šiose srityse:

- Pirma, besivystanti **visuomenės ir privataus sektoriaus partnerystė** turi siekti sutelkti specialias žinias, išteklius ir privataus sektoriaus bei policijos tarnybų informaciją, siekiant veiksmingiau kovoti, pavyzdžiui, su produktų padirbinėjimu, piratavimu, nusikalstamumu informatikos srityje ir korupcija.

- Antra, **statistikos darbai** ir informacijos apie nusikalstamumo vystymąsi ir piliečių saugumo lygio suvokimą rinkimas turėtų būti pagerintas, naudojant vienodas struktūrines ir nuolatines informacijos rinkimo sistemas.

Prekybos žmonėmis, ypač vaikais ir moterimis, srityje reikia toliau derinti prevencinę ir traukimo baudžiamojon atsakomybėn veiklą.

2.11. Nusikalstamumo prevencijos veiksmų stiprinimas

Nusikalstamumo prevencijos srityje, reikia dėti pastangas, kad prekių ir paslaugų sektoriai būtų mažiau pažeidžiami nusikalstamosios veiklos. Be to, teisės aktų tekstai turėtų būti įvertinti, analizuojant jų „atsparumą“ nusikalstamai veiklai (*crime proofing*).

Bendro nusikalstamumo prevencijos atžvilgiu, svarbiausios penkios veiksmų sritys yra šios: tikslus svarbiausių nusikalstamumo formų apibrėžimas; teigiamos praktikos aprašo sudarymas; bendra metodologija; priežiūros ir įvertinimo stiprinimas; geresnis statistinių duomenų suderinamumas. Nusikalstamumo prevencija turėtų būti ir toliau remiama **finansinėmis priemonėmis**.

2.12. Įvairiapusio mobilizavimo tobulinimas kovoje su narkotikais

Didžiausias dėmesys turi būti skiriamas paklausos mažinimui, o išorinę kovos su narkotikų platinimu dimensiją ir politiką teisingumo ir vidaus reikalų srityje reikėtų susieti glaudžiau.

Pagal įgyvendinant 2000–2004 m. veiksmų planą įgytą patirtį, šioje srityje yra būtinos naujovės. Kovos su narkotikais politika turės pateikti piliečiams konkrečius atsakymus.

2.13. Konkrečiau apibrėžtų išorinių veiksmų vykdymas

Po Tamperės susitikimo pasiektų rezultatų analizė ir pirmieji apmąstymai apie būsimus prioritetus parodo, kad įgyvendinant išorinius Sąjungos veiksmus turi būti atsižvelgta į teisingumo ir vidaus reikalų dimensiją, ir kad turi būti užtikrintas geresnis visų Sąjungos veiksmų koordinavimas. Norint užtikrinti, kad Sąjunga kalbėtų vienu balsu, nemenkindama mūsų bendrų prioritetų, reikės, kad valstybės narės palaikytų Sąjungos veiksmus ir rodytų daugiau solidarumo ir drausmės dvišaliuose santykiuose.

3. IŠVADOS

Nuo Europos Vadovų Tarybos susitikimo Tamperėje atliktas nemažas darbas, nors dar reikia daug pastangų, norint visiškai įgyvendinti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę. Besikeičiančiame pasaulyje piliečių troškimas visiškai laisvai judėti ir veikti, jų teisėti reikalavimai griežtai laikytis pagrindinių teisių, neatskiriami ir nuo didžiulio noro gyventi saugioje aplinkoje. Norint įgyvendinti šiuos lūkesčius **išsiplėtusioje Europos Sąjungoje,** galutinis **Konstitucinės sutarties** priėmimas ir greitas jos įgyvendinimas tampa būtinybe.

Nauja sutartis atitiks pagrindinius skaidrumo ir demokratinės kontrolės reikalavimus, nes ji išplės **Europos Parlamento** vaidmenį kartu su Taryba leisti teisės aktus, ir padidins **nacionalinių parlamentų** vaidmenį. Pastarieji ypač stebės, kad būtų gerbiamas subsidiarumo principas ir galės vaidinti efektyvų vaidmenį įvertinant Europolo ir Eurojusto veiklą. Be to, nuolat gaudami informaciją apie darbus Europos lygiu, jie galės geriau į juos atsižvelgti savo nacionalinio parlamento veikloje.

Antroji Europos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės programa, išdėsčiusi prioritetus ir tikslius jų įgyvendinimo terminus, turi tęsti ir sukonkretinti Sąjungos veiksmus. Tamperėje numatytas darbo metodas pateisino viltis ir turi būti išlaikytas. Jau dabar Komisija gali įsipareigoti ateityje tęsti darbą, reguliariai atnaujindama savo pažangos rodiklį (Scoreboard).

Be to, **naujos finansinės perspektyvos** kontekste Komisija numato pristatyti papildomą komunikatą. Ateities finansinės priemonės, susijusios su didžiulėmis lėšomis, papildys dabartinį ir būsimą teisinį mechanizmą, ypač stiprinant operatyvinį aspektą laisvės, saugumo ir teisingumo politikos srityje.

Europos Vadovų Taryba turi išlaikyti savo kaip varomosios jėgos vaidmenį, apibrėždama strateginės kryptis ir numatydama būsimus veiksmus teisingumo ir vidaus reikalų srityje. Šis vaidmuo turės būti sukonkretintas priimant naują programą ir ją **įvertinant pusiaukelėje**. Būsima programa turės užtikrinti, kad būtų išnaudoti visi privalumai, susiję su nauja išsiplėtusios Europos erdve. Antroje 2004 m. pusėje bus svarbu su Europos Parlamentu ir Taryba pasiekti politinį sutarimą dėl šios programos.

Turi vykti **viešos diskusijos** pagrindiniais mūsų visuomenės klausimais, kurie daro tiesioginę įtaką piliečių kasdieniam gyvenimui. Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimas yra svarbus Sąjungos politikos tikslas, ir vienas iš didžiausių išbandymų, kurį turime priimti visi kartu. Kurdama šią erdvę, Europos Sąjunga privalo parodyti tokias pat ambicijas ir apsisprendimą, kurias ji parodė kurdama vidaus rinką.